

Hallinto, säännöt ja lainsäädäntö

Luottamushenkilökoulutus 28.10.2025
Anne Moisio, hallintojohtaja
Merja Olenius, kehittämisjohtaja

Maakuntaliitto on kuntayhtymä

- Maakunnan liitto on alueensa lakisääteinen kuntayhtymä, jossa jokaisen kunnan on oltava jäsenenä. Maakunnan liitto on alueensa merkittävien edunvalvoja.
- Kuntien yhteistoiminnan muoto, jota koskee kuntalain säännökset

Perussopimus

- Kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä sopimuksella (perussopimus).
- Kuntayhtymän perussopimuksen hyväksyvät jäsenkuntien valtuustot.
- Kuntayhtymä katsotaan perustetuksi, kun kaikkien perustajakuntien valtuustot ovat hyväksyneet perussopimuksen
- Perussopimus esavo.fi-sivuilla: [Perussopimus 2025](#)

Perussopimus 2/2

- Kustakin jäsenkunnasta valitaan yksi edustaja edustajainkokoukseen
- Jokaista alkavaa 3 000 asukasta kohti valitaan yksi valtuutettu ja jokaisesta jäsenkunnasta on oltava vähintään yksi edustaja maakuntavaltuustossa
- Maakuntavaltuuston jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja
- Jokaisella maakuntavaltuuston jäsenellä on yksi ääni
- Perussopimuksessa määritelty muut toimielimet eli maakuntahallitus ja tarkastuslautakunta
- Toiminta rahoitetaan jäsenkuntien maksuosuuksilla, hanke- ja avustusrahoituksella ja muilla tuloilla.
- Jäsenkuntien maksosuudet kuntayhtymän menoihin määräytyvät kuntien viimeisen vahvistetun tilinpäätösvuoden kunnallisverojen suhteessa

Kuntien maksuosuudet 2026, alustava

Kunta	Maksuosuus 2025 €	Maksuosuus 2026 €	Muutos 2025-2026 €
Enonkoski	20 046	20 046	0
Hirvensalmi	30 719	30 719	0
Juva	86 144	86 144	0
Kangasniemi	87 587	87 587	0
Mikkeli	1 012 953	1 012 952	0
Mäntyharju	115 932	115 932	0
Pieksämäki	305 048	305 048	0
Puumala	34 426	34 426	0
Rantasalmi	55 532	55 532	0
Savonlinna	601 298	601 298	0
Sulkava	35 416	35 416	0
YHTEENSÄ	2 385 100	2 385 100	0
muutos-%	0,0 %		

*) Kuntien välinen maksuosuuksien jakauma määräytyy vuosittain viimeisimmän vahvistetun kuntien laskennallisten verotulojen suhteen pohjalta. Vuoden 2026 kuntakohtaiset maksuosuudet on laskettu oheiseen taulukkoon samalla kuntien välisellä jakaumalla kuin vuoden 2025 maksuosuudet. Tämän vuoksi taulukossa esitetty kuntakohtainen maksuosuus vuodelle 2026 on ainoastaan suuntaa-antava.

Hallintosääntö

- Hallinnon ja toiminnan keskeinen ohjausväline
- Sisältövaatimukset kuvataan kuntalaissa
- Hallintosääntö sisältää säännökset kuntayhtymän mm.
 - Hallinnon ja toiminnan järjestämisestä
 - Valtuuston toiminnasta
 - Päätöksenteko ja hallintomenettelystä
- Hallintosääntö on päivitetty viimeksi kuluvan vuoden kesällä [Etelä-Savon maakuntaliiton hallintosääntö](#)
- Maakuntavaltuuston tehtävät 7§, maakuntahallituksen tehtävät 8§, tarkastuslautakunnan tehtävät 65§, maakuntahallituksen työjaosto 18§

Muu toimintaa ohjaava

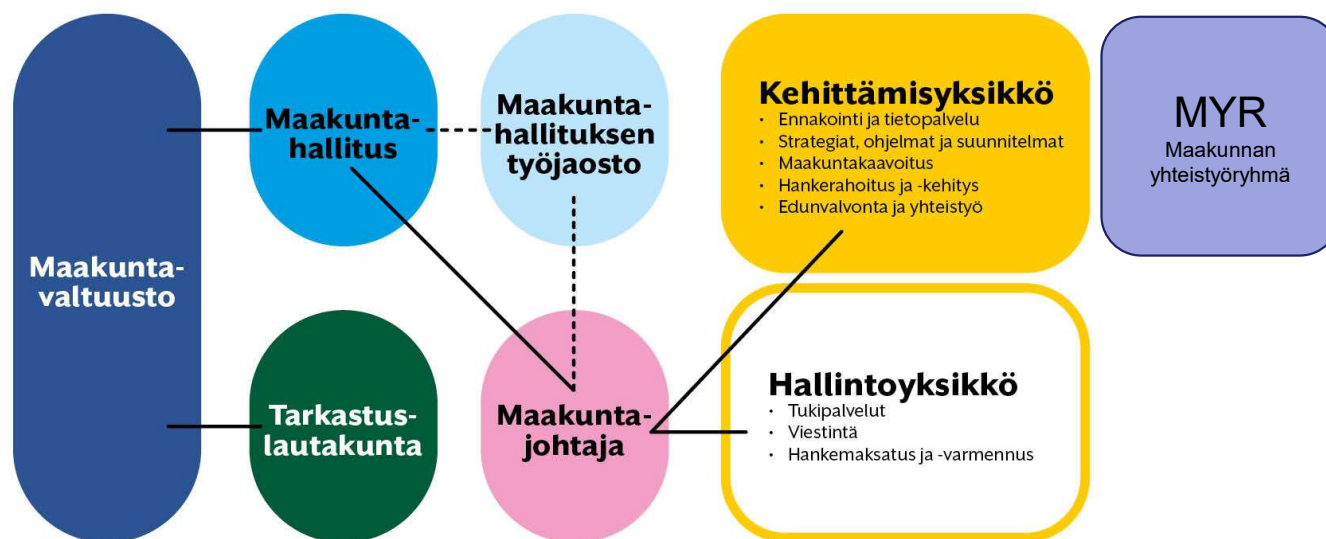
- Maakuntaliiton päätehtäviä ohjaavan lainsäädännön, kuntalain ja perussopimuksen lisäksi liiton toimintaa ohjaa muu lainsäädäntö kuten kunnallista toimijaa yleensäkin
Esim. Julkisuuslaki, hallintolaki, hankintalaki, arkistolaki, tietosuojalaki, yhdenvertaisuuslaki, laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta
- Lisäksi on laadittu huomattava määrä erilaisia suunnitelmia ja ohjeita mm. em. lakien perusteella
Esim. sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, asiakirjahallinto, arkistointi, varautuminen, henkilöstö ja koulutussuunnitelma, tasa-arvosuunnitelma, hankintaohje, talousarvion täytäntöönpano-ohje

Luottamushenkilöille

- Palkkiosääntö [Palkkiosääntö](#)
- Kokouspalkkiot maksetaan neljä kertaa vuodessa
- Kulukorvaukset tulee hakea kuuden kuukauden kuluessa
- Aimoa – palvelu
- Sidonnaisuusrekisteri: Valtuuston puheenjohtajat, hallitus, tarkastuslautakunnan puheenjohtajat
- Esteellisyys
- Tietoa: esavo.fi/paatoksenteko

Organisaatio

Etelä-Savon maakuntaliiton organisaatio

Maakuntavaltuusto

Jarno Strengell, valtuuston pj.
Tuukka Suomalainen, valtuuston 1. varapj.
Eero Aho, valtuuston 2. varapj.

Valtuutettuja 48

- Mikkeli 18**
- Savonlinna 11**
- Pieksämäki 6**
- Mäntyharju 3**
- Juva 2**
- Kangasniemi 2**
- Rantasalmi 2**
- Enonkoski 1**
- Hirvensalmi 1**
- Puumala 1**
- Sulkava 1**

Maakuntahallitus

- **Arto Sepponen, Pieksämäki, pj.**
- **Anna Reponen, Mikkeli, 1. varapj.**
- **Mikko Hokkanen, Kangasniemi, 2. varapj.**
- **Petri Pekonen, Mikkeli**
- **Susanna Pirttiaho, Kangasniemi**
- **Tiina Tilaeus, Rantasalmi**
- **Jonne Tynkkynen, Savonlinna**
- **Jouni Vironen, Pieksämäki**
- **Tiina-Riikka Turunen, Mikkeli**
- **Minna Tikkinen, Savonlinna**
- **Anna-Maria Kovanen, Pieksämäki**
- **Pekka Turunen, Savonlinna**
- **Tero Juuti, Savonlinna**

Maakuntahallituksen tehtävät

- Kuntayhtymän hallitukseen sovelletaan kunnanhallitusta koskevia säännöksiä (Kuntalaki 39§)
- Maakuntahallitus johtaa maakunnan käytännön toimintaa, vastaa asioiden valmistelusta maakuntavaltuustolle ja valvoo maakunnan etua
- Maakuntahallituksen tehtävät tarkemmin perussopimuksessa ja hallintosäännössä
- Toiminnassa tulee muistaa maakunnan näkökulma

Tarkastuslautakunta

- **Tapio Honkamaa, pj.**
- **Sampsa Kokko, varapj.**
- **Airi Tella**
- **Matias Kvist**
- **Helena Rinnemaa**

Maakunnan yhteistyöryhmä

- **Aluekehittämistä koskevien suunnitelmien, ohjelmien ja sopimusten valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista varten maakunnassa on maakunnan yhteistyöryhmä.**
- **Yhteistyöryhmä toimii yleisasetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna kumppanuuselimenä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman osalta.**
- **Maakunnan liiton hallitus asettaa maakunnan yhteistyöryhmän, nimittää sen puheenjohtajan ja vahvistaa sen työjärjestyksen.**
- **Yhteistyöryhmässä tulee olla kattavasti edustettuina alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot yleisasetuksen 8 artiklan mukaisesti:**
 - alueen kunnat ja maakunnan liitto;
 - ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;
 - alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

- 1) käsitellä maakunnassa valmisteltavia EU –rahoitusta koskevia suunnittelu-, ohjaus- ja sopimusasiakirjoja niiden valmisteluvaiheessa;
- 2) hyväksyä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman 29 §:n 3 momentissa tarkoitettu alueellinen rahoitussuunnitelma ja siihen sisältyvät rahoituksen painopisteet;
- 3) edesauttaa laajojen, aluekehittämisen kannalta merkittävien hankekokonaisuuksien valmistelua ja edistää niiden toteuttamista;
- 4) antaa 21 §:n 3 momentin mukainen sitova lausunto hankehakemuksesta, jolle haetaan tukea Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta;
- 5) laatia ehdotus hallintoviranomaiselle Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden tarkentaviksi alueellisiksi valintaperusteiksi;
- 6) raportoida Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toteutumisesta hallintoviranomaiselle ja tarvittaessa esittää sille ohjelmaa koskevia muutostarpeita;
- 7) tiedottaa Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimeenpanosta.
- 8) Toteuttaa maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksessä määrättyjä EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoon liittyviä tehtäviä.

Kuntien edustajat		
jäsen	varajäsen	Organisaatio/ taho
Eetu Nissinen	Leevi Natunen	KESK
Markku Lamponen	Tuomo Janhunen	KESK
Maritta Mynttinen	Viivi Immonen	KESK
Kirsti Laamanen	Riikka Turunen	KESK
Vesa Ahonen	Heino Kokkonen	SDP
Kari Ojala	Kari Summanen	SDP
Eija Stenberg	Sirpa Nokelainen	SDP
Lea Kokko	Markku Häkkänen	KOK
Jarmo Tuunanen	Heikki Lappalainen	KOK
Valtion viranomaiset ja muut valtionhallintoon kuuluvat		
jäsen	varajäsen	
Kirsi Kosunen	Mari Roikonen	Etelä-Savon ELY-keskus
Jari Mutanen	Kristiina Laatikainen	Etelä-Savon ELY-keskus
Hannu Mars	Ilpo Lehtinen	Etelä-Savon ELY-keskus
Jani Salomaa	Heli Hytönen	Suomen metsäkeskus

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpano: 28 jäsentä ja varajäsentä

Esittelijänä toimii:

Kehittämiskoordinaattori
Merja Olenius
Varahenkilönä
Aluekehityspäällikkö
Anne Kokkonen

Sihteerinä toimii
Ohjelmapäällikkö
Pirjo Paananen

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpano jatkuu...

Muut aluekehittämisen kannalta keskeiset tahot		
jäsen	varajäsen	
Rauli Albert	Sanna Hämäläinen	MTK
Tuukka Liukko	Jari Huovinen	EK
Matti Malinen	Hanna-Maija Väisänen	Yliopistokeskus
Arja Flinkman	Sari Simontaival	Esedu
Jonna Kokkonen	Jukka Mustonen	Samiedu
Esa Näätänen	Anu Lääveri	Teknolohiateollisuus
Hanna Kuninkaanniemi	Juho Rajala	XAMK
Roope Lyytikäinen	Mirja Anunti-Virta	Etelä-Savon yrittäjät
Sonja Laitinen	Taina Salomäki	SAK
Marko Palhomaa	Tiina Ylönen	Etelä-Savon kauppakamari
Kalevi Savolainen	Joonas Nuutilainen	STTK
Laura Kokko		Taike
Nina Jussi-Pekka	Eero Seppälä	Akava
Anna Tolvanen	Janne Weander	työllisyysalueet
Sonja Eiramo	Heikki Härkönen	Suomen luonnonsuojeluliitto

Maakuntaliitto vastaa aluekehittämisen kokonaisuudesta seuraavasti:

Valmistelee ja toimeenpanee maakunnan pitkän aikavälin **strategian**

Edistää kuntien, kuntien ja maakunnan- sekä maakuntien välistä **yhteistyötä** sekä maakunnan **kansallisia ja kansainvälisiä yhteyksiä**

Seuraa ja **ennakoi aluekehitystä sekä toimintaympäristön ja osaamistarpeiden muutoksia**

Edistää alueensa elinkeinoelämän **toimintaedellytyksiä ja alueen älykästä erikoistumista**

Edistää **luonnonvarojen** kestäväää käyttöä ja **ilmastonmuutoksen** hillintää ja siihen sopeutumista ja laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyötä sekä vastaa suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa

Edistää **kulttuuria** osana maakunnallista strategiatyötä sekä **maakunnallista identiteettiä ja asukkaiden osallistumista** maakunnan kehittämiseen

Hoitaa sille **rahoituslaissa** säädetyt tehtävät

Edistää **saavutettavuutta** sekä vastaa **maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun** yhteistyön johtamisesta ja suunnitelman yhteensovittamisesta maakunnan muiden suunnitelmien ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa

Edistää julkisen hallinnon yhteispalveluista annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua **yhteispalvelua** alueellaan

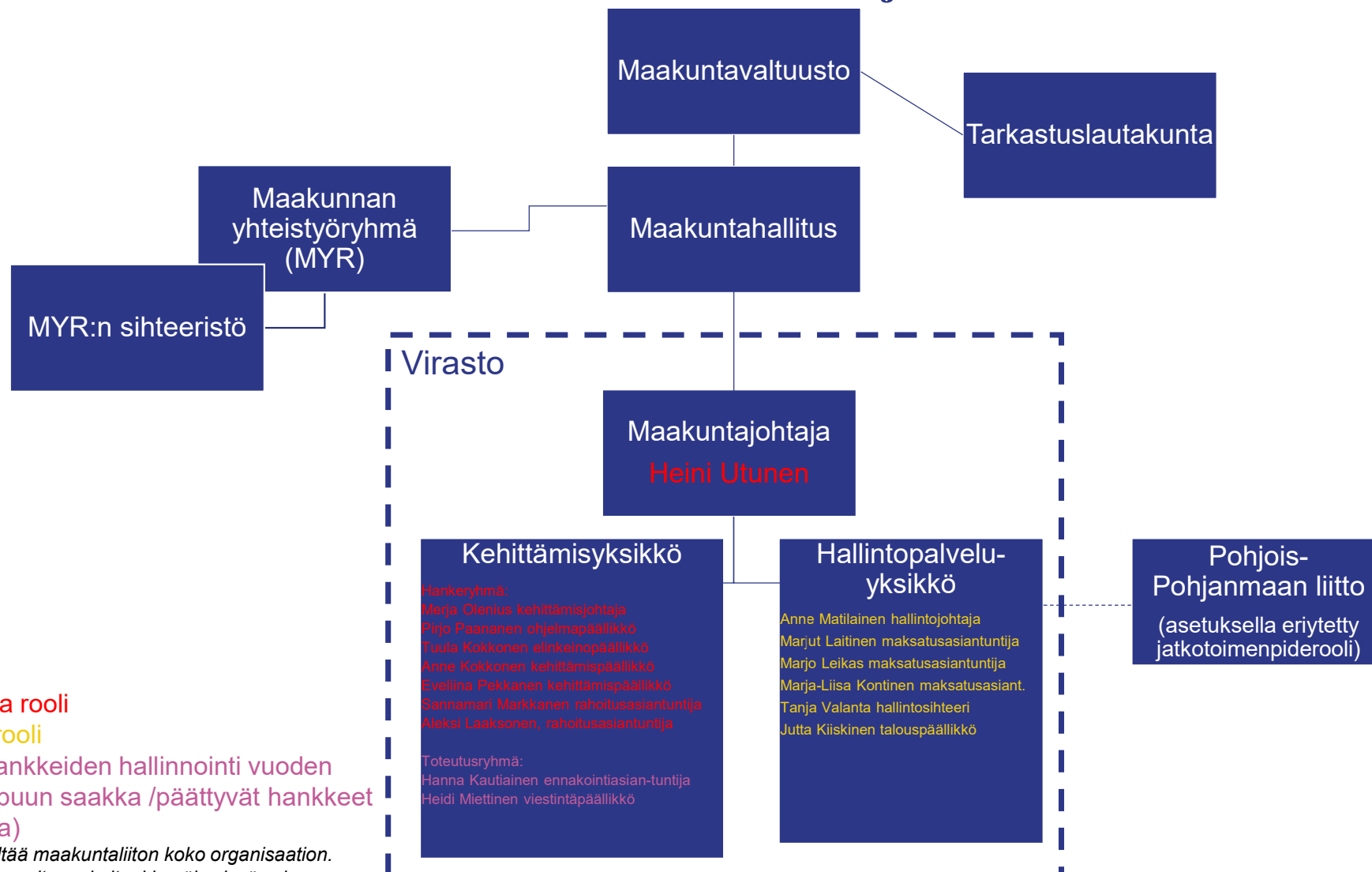
Maakunnan liitto hoitaa tehtäviään:

1. Toimimalla laajassa yhteistyössä alueiden kehittämiseen osallistuvien viranomaistensekä julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa
2. Ottamalla huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet
3. Osallistumalla keskeisten aluekehittämiseen osallistuvien valtion aluehallintoviranomaisten strategiseen suunnitteluun ja tulosohtaukseen
4. Tekemällä yhteistyötä korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien kanssa maakunnan aluekehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi
5. Edistämällä maakunnan yleistä kehittämistä ja etuja

Aluekehittämisen alla on myös aluesuunnittelu, josta enemmän keskiviikon koulutuksessa

- **Maakuntaliitto laatii ja hyväksyy maakuntakaavan, joka on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten kysymysten ratkaisemiseksi.**
- Maakuntakaava on laadittu [maankäyttö- ja rakennuslain](#) (MRL) pohjalta ja se ohjaa kuntien kaavoitusta, välittäen valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja sovittaen ne yhteen maakunnan omien tavoitteiden kanssa.
- Muutokset MRL:ään ovat siirtäneet vahvistusvallan pois ympäristöministeriöltä, ja maakuntakaavan hyväksyminen on maakuntavaltuuston asia, johon vaikuttavat valtakunnan ja maakunnan tavoitteet.
- Valmisteluprosessissa oleva uusi alueidenkäyttölaki ohjaa ja mahdollisesti myös uudistaa maakuntakaavan laadintaa;
- alueidenkäyttölaki korvaa aiemman maankäyttö- ja rakennuslain ohjeet

Etelä-Savon maakuntaliiton organisaatiokaavio, välittävän toimielimen tehtävät ohjelmakaudella 2021-2027

Rahoittaja rooli
Maksajarooli
 Omien hankkeiden hallinnointi vuoden
 2025 loppuun saakka /päätyvät hankkeet
 (toteuttaja)

*Kaavio sisältää maakuntaliiton koko organisaation.
 Maakuntaliiton osasto- ja luottelukokouksien...*

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Sihteeristö valmistelee, esittelee ja toteuttaa maakunnan yhteistyöryhmän tehtäviä. Se koostuu alueen liittojen, ELY-keskusten ja muiden alueella tukea myöntävien viranomaisten edustajista.

- Sihteeristön kokoonpanossa ja toiminnassa noudatetaan hallinnon yleislakeja, erityisesti virkamiehen esteellisyyttä koskevia sääntöjä. Tuen saajat, kuten järjestöt, eivät voi olla jäseniä. Jos jäsenellä on sidonnaisuus käsiteltävään hankkeeseen, hänen tulee jäädä itsensä.
- Sihteeristön tehtävänä on seurata ja sovittaa yhteen rahoitettaviksi ehdotettuja hankkeita (kansalliset varat, EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastot, maaseuturahasto, meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto) sekä raportoida niistä yhteistyöryhmälle.
- Sihteeristö käy läpi eri viranomaisten valmistelussa olevat hankkeet ja ohjelmat, pyrkii välttämään päällekkäisyyksiä ja tiedottaa yhteistyöryhmälle myös kielteisistä rahoituspäätöksistä.
- Merkittävistä asioista tulee tiedottaa yhteistyöryhmälle jo varhaisessa vaiheessa, jotta ryhmä voi tarvittaessa ohjata sihteeristön toimintaa. (Toimeenpanolain 12 §)

Alue- ja rakennepolitiikan hyväksytty ja julkaistu EU- ja kansallinen lainsäädäntö (ohjelmakausi 2021-2027)

EU-asetukset

- Yleisasetus (EU no 2021/1060): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1060>
- EAKR ja koheesiorahastoasetus (EU no 2021/1058): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32021R1058>

Kansallinen lainsäädäntö

- Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021): <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210756> (ns. toimeenpanolaki)
- Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021): <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210757> (ns. rahoituslaki)

Kansalliset asetukset

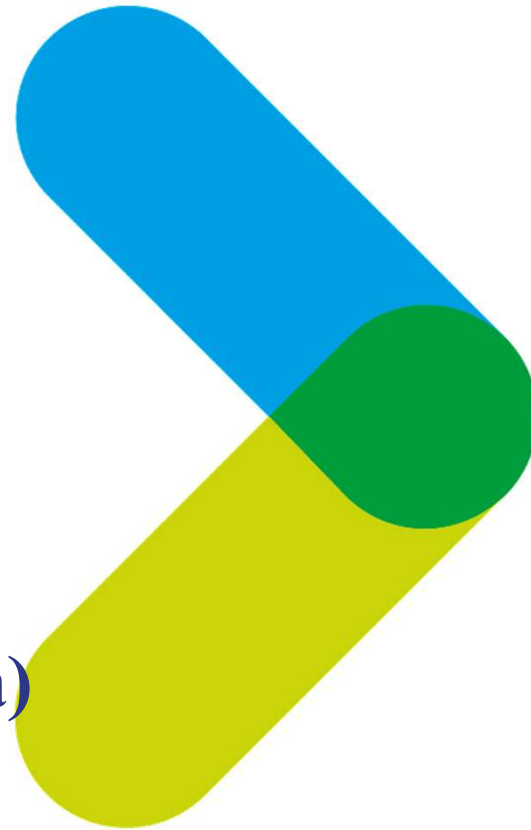
- Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (797/2021): <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210797>
- Valtioneuvoston asetus Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (866/2021): <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2021/20210866>
- Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (867/2021): <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2021/20210867>

Maakuntastrategia Maakuntaohjelma

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

**Maakuntaliitto
asettaa tavoitteet
aluekehittämiselle
laatimalla
(yhteistyössä
sidosryhmien kanssa)**

***Maakuntastrategian
(2030) (2045)**

***Maakuntaohjelman
- valtuustokausittain**

Etelä-Savo
– Saimaan
maakunta
2030
-strategian
kärkivalinnat
ja tavoitteet

PUHTAASTI PARAS!

Metsä

*Metsistä menestystä
ja mielihyvää*

Metsät ovat hyvin hoidetut ja **kestävästi hyödynnetyt**.

Metsä-osaamisemme ja -liiketoiminta on maailman kärkeä useilla korkean osaamisen alueilla.

Matkailu ja hyvinvointi laajentavat metsien monikäyttöisyyttä.

Vesi

Vedestä viisaasti vaurautta

Etelä-Savossa on **maailman puhtaimmat vesistöt**.

Vesiosaaminen on **laajaa liiketoimintaa**.

Saimaan maakunta on **asumisen ja matkailun vetovoimainen kohde**.

Ruoka

Eettisillä eväillä elinvoimaa

Ruokaketjut ovat erikoistuneet ja hyvin toimivat.

Elintarvike-osaamisemme on korkean jalostusasteen liiketoimintaa.

Vahva **ruokakulttuuri** on kilpailuetumme.

MAAKUNTASTRATEGIAN 2030 TAVOITTEET

- Toimivat hyvinvointipalvelut
- Aukkaiden osallisuus ja yhteisöllisyys
- Ilmiömainen kulttuuri ja kulttuurikäsitteiden muutos
- Elinympäristön puhtaus ja turvallisuus
- Saimaan ainutlaatuiset luonto- ja kulttuuriarvot
- Uudistuva yhdyskuntarakenne

HYVINVOIVAT IHMISET JA HYVÄ YMPÄRISTÖ

Ilmastonmuutoksen uudet ratkaisut, arjen sujuvuus, kaikki mukana, kulttuurista virtaa, vastuullisuus, vähemmällä enemmän ja puhtaammin

UUDISTUVAT ELINKEINOT JA ÄLYKÄS ERIKOISTUMINEN

Kilpailukykyiset yritykset, innovatiivinen TKI-toiminta ja vihreä kasvu, osaava työvoima

- Metsä, Ruoka, Vesi – vahvat klusterit ja TKI-alustat, yritysten liiketoiminta-osaaminen, digitaalisuus
- Kiertotalous ja uudet vähähiiliset energiaratkaisut
- Uudet puupohjaiset tuotteet ja puunjalostuksen prosessiteknologiat, puurakentaminen
- Kestävät vähähiiliset ruokajärjestelmät, jatkojalostus ja brändäys, luomu
- Saimaa kehitysalustana – yhdessä lisää bisnestä ja hyvinvointia
- Puhtaan veden teknologiat, vesikiertotalous ja vesiliiketoiminta
- Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi yritysten ja yhteiskunnan tarpeisiin sekä monipuoliset koulutusmahdollisuudet

RUOKA

Eettisillä eväillä elinvoimaa

Metsistä menestystä ja mielihyvää

METSÄ

Vedestä viisaasti vaurautta

VESI

- Vahva profiloituminen Suomessa ja kansainvälisesti
- Yhteistyöhakuinen Etelä-Savo on arvostettu ja haluttu kumppani
- Oikea-aikainen ja vaikuttava viestintä – oma erityislaatuisuus ja vahvuudet näkyviin
- Yhteinen tahto ja tuloksellinen yhdessä tekeminen
- Järjestötoiminnan vahva osallisuus

TULOSELLINEN OMA TEKEMINEN JA YHTEISTYÖ

Aktiivinen viestintä, laaja näkyvyys ja tunnettuus, Etelä-Savo osana kansallisia ja globaaleja verkostoja

Etelä-Savo
Saimaan maakunta.

HYVÄ FYYSSINEN JA DIGITAALINEN SAAVUTETTAVUUS

Toimivat liikenne- ja viestintäyhteydet, sujuvat liikenne- ja digipalvelut

- Aukkaiden ja yritysten tarpeisiin vastaava liikennejärjestelmä
- Pääväylien palvelutason parantaminen palvelemaan mm. pääkaupunkiseudun ja Pietarin saavutettavuutta
- Alemman tieverkon korjausvelan vähentäminen
- Tavoitteellinen tietoliikenneverkko ja digitaaliset palvelut mahdollistavat monipaikkaisen asumisen ja työnteon

EU-RAHOITUKSELLA SAATUJA TULOKSIA ETELÄ-SAVOSSA

EcoSairilan alueelle syntynyt vesi- ja kiertotalouden tutkimus- ja kehittämissymäristö.

Blue Economy Mikkeli (BEM) klusteri, joka keskittyy vesihuollon kiertotalouteen ja digitalisaatioon.

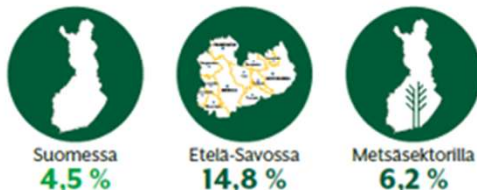
Korkeatasoista ja kansainvälisesti arvostettua tutkimustoimintaa Mikkelissä.

LUT yliopiston aloitti Mikkelissä vesiteknologian maisterin tutkintokoulutuksen.

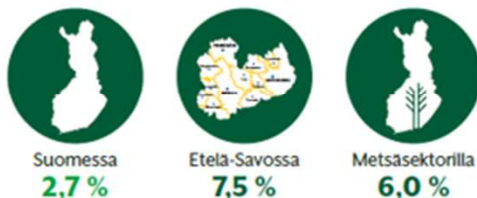
Kansainvälisen yhteistyön ja verkostoitumisen kehittyminen.

Metsäsektorin arvonlisäys

Metsäsektorin työvoima

Saimaa European Region of Gastronomy -juhlavuosi 2024 kolmen maakunnan alueella ja siihen liittyvät hankkeet.

D.O. Saimaa -laatu- ja alkuperämerkin tunnettuuden kasvattaminen ja juurruttaminen.

Etelä-Savon ruokaklusteri, joka tuo yhteen alan tuottajat ja osaajat kehittämään uusia ruoka-alan innovaatioita.

Etelä-Savon luomu maailman maineeseen: Etelä-Savo EU:n paras luomualue vuonna 2024.

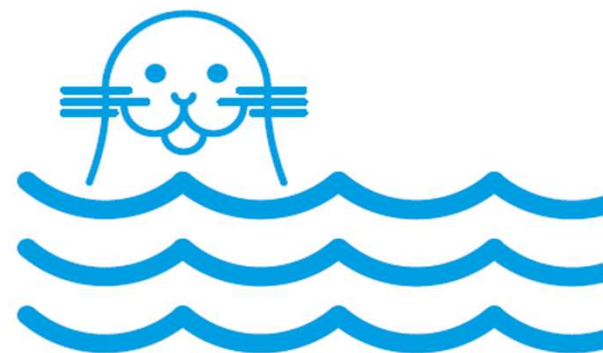
Ruoka-alan tutkimus ja innovaatiot, kestävä ruoantuotanto ja vahva elintarvikeosaaminen.

**ETELÄ-
SAVON
MAAKUNTA-
OHJELMA
2026-2029
(LUONNOS)**

SISÄLTÖ

1	Strategiasta toimenpiteeksi	4	7	Maakuntien yhteinen kehittämistyö	42
2	Etelä-Savon tilannekuva	6	8	Rahoitus	44
	2.1 Kestävä elinvoima ja investoinnit	6	9	Seuranta	46
	2.2 Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto.....	9	10	Valmisteluprosessin kuvaus	48
	2.3 Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt	12	11	Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategia - ÄES 2026-2029	50
3	Väestörakenteen muutos ja älykäs sopeutuminen	14		Mitä on älykäs erikoistuminen: tausta ja tavoite	50
4	Alemman ohjelmatyön vaikutukset	16		Tilannekuva.....	52
	EU-rahoituksen vaikuttavuus	17		Älykkään erikoistumisen strategian sisältö.....	52
	Kansallisen rahoituksen vaikuttavuus.....	19		Älykkään erikoistumisen strategian läpileikkaavat teemat	59
5	Etelä-Savo - Salmaan maakunta 2030 -strategia	22	12	Ympäristöselostus	60
6	Maakuntaohjelman 2026-2029 kehittämisen kärkiteemat	24		Ohjelman vaikutusten arviointimenettely	60
	6.1 Globaaleja ratkaisuja tarjoava Etelä-Savo	26		Etelä-Savon ympäristön nykytila	60
	Globaaleja ratkaisuja maakunnan vahvuuksilla	26		Maakuntaohjelman kannalta merkitykselliset ympäristötavoitteet	64
	Arvoketjussa ylöspäin.....	26		Maakuntaohjelman toteuttamisen merkittävimmät vaikutukset	68
	TKI-toiminnan kunnianhimoinen nousu.....	27		Etelä-Savon ympäristön tilan ja maakuntaohjelman	
	Virtaa kansainvälisyydestä	27		toimenpiteiden vaikutusten seuranta	72
	Osaamisen vahvistaminen	28	LIITTEET		
	6.2 Laadukkaan elämän Etelä-Savo.....	30		Liite 1 Etelä-Savon toimintaympäristön muutostekijöitä	73
	Aktiiviset, osallistuvat asukkaat	30		Liite 2 Etelä-Savon skenaariot vuoteen 2030	74
	Kulttuuri ja luovat alat elinvoiman lähteenä	31			
	Maankäytön suunnittelu, monipaikkaisuus,				
	liikennejärjestelmä ja yhteydet	31			
	6.3 Luonnostaan vauras Etelä-Savo	33			
	Uudistuva, kestävä ja kilpailukykyinen maa- ja metsätalous	33			
	Puhdas ruoka ja vesi	34			
	Saimaa kehitysalustana	35			
	6.4 Läpileikkaavat teemat	37			
	Toimenpiteet, jotka palvelevat läpileikkaavasti ja monihyötyisesti	38			
	Kokonaisturvallisuus	38			
	Yritysten kilpailukyky	39			
	Osaaminen	40			
	Hyvinvointi	41			

Etelä-Savon maakunta- ohjelman 2026–2029 kehittämistä- tavoitteet ja läpileikkaavat teemat

Globaaleja ratkaisuja tarjoava Etelä-Savo

Globaaleja ratkaisuja maakunnan vahvuuksilla
Arvoketjussa ylöspäin
TKI-toiminnan kunnianhimoinen nousu
Virtaa kansainvälisyydestä
Osaamisen vahvistaminen

Luonnostaan vauras Etelä-Savo

Uudistuva, kestävä ja
kilpailukykyinen
maa- ja metsätalous
Puhdas ruoka ja vesi
Salmaa kehitysalustana

Tulevaisuutta yhdessä rakentava Etelä-Savo

Laadukkaan elämän Etelä-Savo

Aktiiviset, osallistuvat asukkaat
Kulttuuri ja luovat alat elinvoiman lähteenä
Ennakolva ja yhteensovittava
maankäytön suunnittelu
Monipalkkaisuus mahdollisuutena
Kestävä liikennejärjestelmä
ja toimivat yhteydet

Hyvinvointi

Osaaminen

Yritysten
kilpailukyky

Kokonais-
turvallisuus

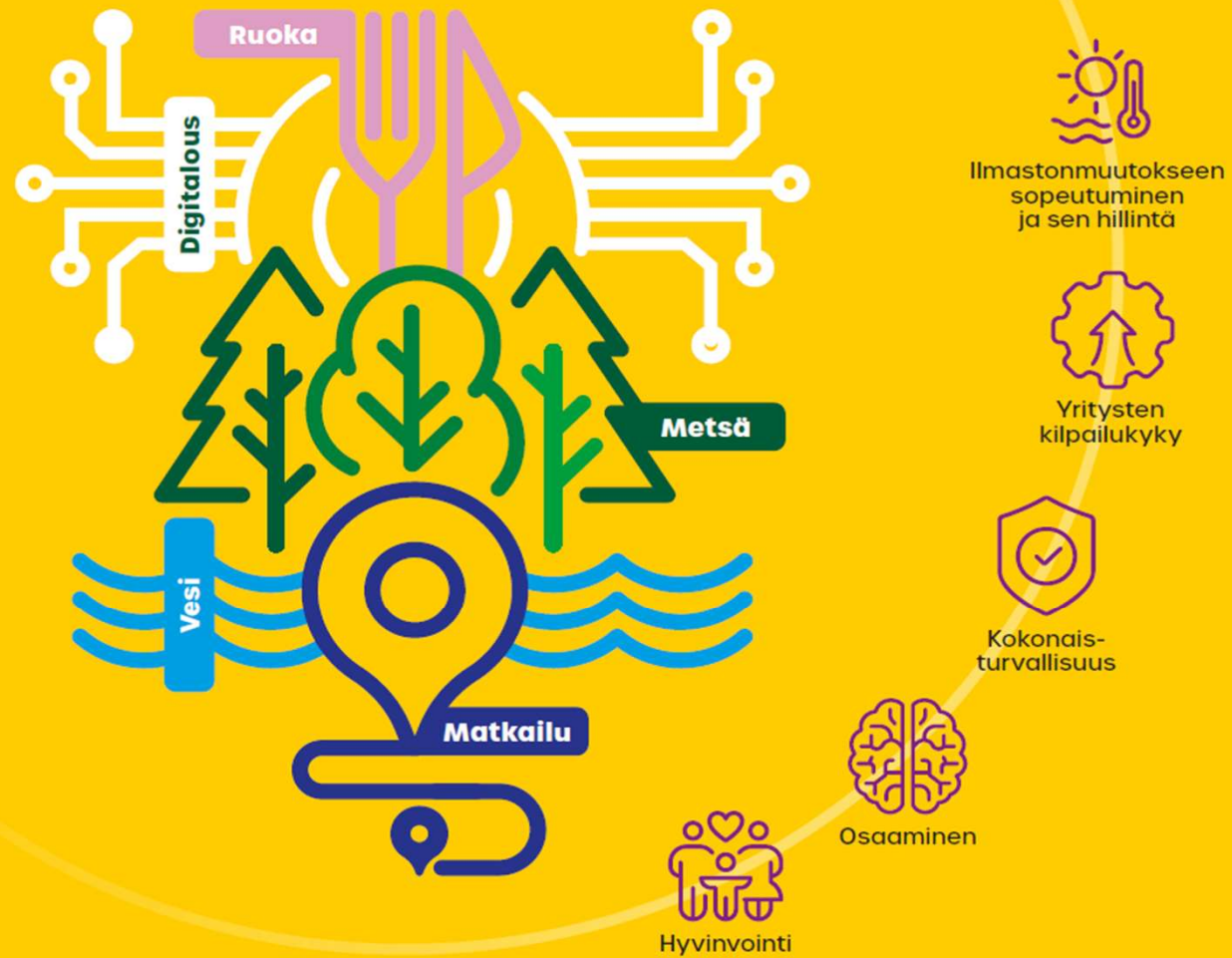

Ilmastonmuutokseen
sopeutuminen ja sen hillintä

Kuva 2. Etelä-Savon maakuntaohjelman 2026 – 2029
kehittämistäavoitteet ja läpileikkaavat teemat

Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategian kehittämiskärjet ja läpileikkaavat teemat

Kuva 4. Älykkään erikoistumisen strategian kehittämiskärjet ja läpileikkaavat teemat